

Ambiance

Manuel Nepveu

“... Steeds vervallener worden de kuuroorden en de badplaatsen waar de schakers 's winters hun toernooien spelen, steeds smeriger de lokalen waar zij bijeenkomen. Het drukt bezochte schakerstrefpunt in New York is tegenwoordig een gelegenheid die terecht bekendstaat als *The Fleahouse*. Urine stroomt er langs de trap...” Dit fraais komt uit een column die Hans Ree schreef in de Haagse Post van juli '75. Deze passage is me altijd bijgebleven.

Ambiance is niet onbelangrijk. Mijn eerste KNSB-wedstrijd speelde ik in een Sporthal in Amsterdam-Zuidoost. Het moet in 1977 zijn geweest. Eerst als team met de trein vanuit Groningen naar 's lands hoofdstad, vervolgens met tram of bus naar de speelzaal en daar wachtte ons een zeer ruime speelgelegenheid, hoogpolig tapijt en tafeltjes met flink wat ruimte eromheen. En als mijn geheugen geen spelletje met me speelt waren er zelfs ook bijzettafeltjes. Goede koffie. Onder die omstandigheden is het bijna schandalig als je niet wint. Ik won dan ook. Het studentikoze type tegen wie ik mocht is later hoogleraar psychiatrie geworden, maar of mijn overwinning daar een bijdrage aan heeft geleverd staat niet onomstotelijk vast.

Maar zo sfeervol is het lang niet altijd. Dat hoogpolige tapijt ben ik bijvoorbeeld nooit meer tegengekomen. Losse tafeltjes met flinke tussenruimtes zijn uitzonderlijk. Ik herinner me een reis naar Stein. Eerst met het team vanuit de Randstad treinen naar Sittard en dan met een bus naar de eindbestemming. 'Stein' kan door kwaadwillenden en bijgelovigen ook gelezen worden als 'Niets'. Welnu, wij kwamen in een achterafzaaltje van een café te zitten, zeg maar een groot uitgevallen hondenhok. De deur naar het café ging regelmatig met gepiep open en dicht en het was duidelijk niet zo dat je tijdens de partij een speld kon horen vallen. Onze jolige Limburgse opponenten waren dit gewend, wij niet. Een van ons was binnen tien zetten de pineut, een ander vond een schitterende combinatie die hem een pluspion en een direct verloren stelling opleverde. Ik kan me niet herinneren dat we deze wedstrijd gewonnen hebben.

Mijn ervaringen met toernooien in binnen-en buitenland zijn qua ambiance divers. In de vorige eeuw werd het Groningse kersttoernooi in de Martini-hal gespeeld. Voordat de rondes begonnen werd er klassieke muziek door de luidsprekers ten gehore gebracht. Je kreeg het gevoel aan iets voornaams, iets heiligs deel te nemen. De echt grote jongens van toen – daar was toen nog geld voor - zaten op een apart podium, het voetvolk in lange rijen daarnaast. Nu wordt het toernooi in een sportaccommodatie van de Groningse universiteit verspeeld en geld voor de echt grote jongens is er niet meer. De ambiance is beslist adequaat, maar natuurlijk niet zo majestueus als in de Martinihal. De omgeving waarin wordt gespeeld is zakelijker geworden en, naar ik mag aannemen, goedkoper. Is dit een trend? Bij de open toernooien van Dresden in 1998 en 1999 speelden we in een slot dat aan de Elbe lag. Kroonluchters in de grote zaal, en uitzicht op de rivier als je even het balkon op ging. In 2010 werd hetzelfde toernooi in een zakenhotel aan de rand van de stad verspeeld. Ambiance adequaat, maar wel minder.

Ik volg het Tata Steel via een live stream en dat is prima zo. Wanneer ik foto's zie van de speelruimte(n) dan vergaat mij de lust om zelf actief deel te nemen. Ik krijg de impressie van de speelzaal als een soort legbatterij: de broedende lieden zitten er hutjemutje. Vaak nog met winterjassen aan. Vermoedelijk is het geslurp (erwtensoep) niet van de lucht. Daar moet ik niet zijn, in weerwil van het feit dat het enthousiasme bij het schaakvolk elk jaar weer enorm is.

Is die ambiance dan echt zo belangrijk? Het gaat toch om het schaken, de gebeurtenissen op het bord? Dat klopt, maar er is mij iets opgevallen. In een aantal gevallen kan ik mij de tegenstander in een ronde niet meer voor de geest halen en staat mij van de partij niets meer bij – vooral als ik het notatiebiljet om mij moverende redenen weer eens aan stukken heb gereten – maar het paleis of hondenhok waarin ik gespeeld heb kan ik bij wijze van spreken precies uittekenen. Is dat raar of is dat raar?